Het is voor een minister in Nederland een ietwat gewaagde prestatie om voor een partijvergadering te spreken, want er zijn mensen, die dat kwalijk schijnen te nemen, aldus vangt minister-president Drees zijn rede op vrijdagmorgen aan, nadat hij een langdurig applaus met een handbeweging heeft gesust. Hij voegt er aan toe: „Toch zal ik het er maar op wagen" — hetgeen een nieuw applaus uitlokt.

Minister Drees wijst in deze rede op de positieve resultaten, die het regeringsbeleid sinds de bevrijding en ook thans nog oplevert, mede dank zij de medewerking van socialistische bewindhebbers. De verontrusting ten aanzien van de economische ontwikkeling in ons land, door sommige woordvoerders uit het congres de vorige dag uitgesproken, blijkt hij niet te delen; althans hij laat geen bijzonder sombere accenten horen. Hierbij dient te worden opgemerkt, dat de nog altijd precaire Indonesische kwestie buiten beschouwing gelaten is.

Het is goed om voeling te houden met de beweging, waaruit men is voortgekomen, aldus Drees in de aanvang van zijn toespraak. Dit kan ook zijn betekenis hebben om zich in de positie van premier van een coalitiekabinet bewust te blijven van de mogelijkheid om een samenwerking, die niet meer te verantwoorden is, te verbreken.

Over Indonesië is in het congres uitvoerig gesproken en daarom wil spreker er nu ook niet nog eens zijn mening over geven. De wreedheden, die in Indonesië door Nederlandse militairen zouden zijn gepleegd, vormen een ernstig vraagstuk, dat ons een grote verantwoordelijkheid oplegt. Aan de andere kant [missing] we ten zeerste oppassen voor een veralgemening, als zouden alle [missing] schuldig zijn aan wandaden. Integendeel is het zo, dat vele soldaten [missing]ieren een zeer gelukkig contact hebben met de inheemse bevolking en [missing] maatregelen uitvoeren, die aldaar leed en misstanden helpen bestrijden. Ondertussen wordt er een krachtig onderzoek naar de bedoelde misdragingen ingesteld, hetgeen o.a. blijkt uit het feit, dat geregeld uit Indonesië teruggekeerde militairen worden gehoord.

[missing] de grenscorrecties betreft, aldus Drees, ik heb altijd de grootste voorzichtigheid in dit opzicht aanbevolen. Duitsland ligt in het centrum van Europa [missing]en gezond Europa is niet denkbaar, wanneer de Duitsers aanleiding [missing:gege?]ven wordt tot een blijvende, gerechtvaardigde wrok. Maar wat er nu gebeurt, geeft daar geen enkele aanleiding toe. De omvang der betrokken bevolking is miniem. Zelfs als wij een oplossing vragen voor het gebied van [missing] en Dollart, zijn wij nog zeer bescheiden. Tot nu toe hoeven wij ons als socialisten niet te schamen voor wat er gebeurd is!

Vervolgens maakt de premier een paar opmerkingen over het economische [missing]. Nederhorst, die ik als Kamerlid ten zeerste waardeer, aldus Drees, heeft [missing]verontrust getoond en daar verbaas ik mij over. Hij heeft o.a. gezegd, dat [missing]reactie van het Centraal Planbureau, zoals wij ons die gedacht hadden, [missing]en gaat. Maar de directeur van dat bureau woont de vergaderingen van [missing]Economische Raad van de Ministerraad bij, om maar een voorbeeld te noemen.

Nederhorst en Van der Goes waren beiden bezorgd, dat wij ten aanzien van publieke bedrijfsorganisatie te zeer zullen afglijden. Is het daarvoor echter [missing: niet?] te vroeg? We zullen toch eerst moeten afwachten, waarmee de staatssecretaris mr v. d. Grinten, aanstonds uit de bus komt. Nederhorst heeft bovendien gerept van de sterke drang om de dividendstop af te schaffen. De zaak is, dat de regering deze kwestie bij wet zal regelen en zij zal voorstellen de dividendstop niet af te schaffen, maar te verfijnen en doelmatiger te maken.

In Engeland zou de soberheidspolitiek een andere strekking hebben dan hier. [missing] uit de jongste begrotingsrede van Stafford Cripps kan blijken, dat er toch [missing] zó veel verschil is. Ik heb grote bewondering, aldus Drees, voor wat onze [missing:vrie?]nden van de Labour Party hebben gepresteerd, maar wij moeten niet [missing:verge?]ten, dat de nationalisaties en socialisaties, die in Engeland zijn tot stand gebracht, hier grotendeels overbodig waren!

[missing]Engelse mijnen zijn aangepakt, maar onze belangrijkste mijnen zijn reeds [missing]mijnen. De spoorwegen, de luchtvaart, gas en electriciteit, allemaal objec[missing:ten?] die Labour heeft aangepakt, zijn bij ons al zo goed als geheel in handen van de staat. Slechts ten aanzien van een deel van het wegverkeer en een deel van de staalindustrie is men ons daar voor en blijven wij door de politieke [missing]atie in ons land gebonden. Geschiedt de industrialisatie te veel bij de gratie [missing] het particuliere initiatief en het particuliere kapitaal? Onlangs is er een Inspecteur-generaal van de Industrialisatie benoemd en via de Herstelbank bestaat nu de mogelijkheid voor de staat om aan de financiering der industrialisatie deel te nemen.

[missing]en meent verder, dat aan de industrie te grote winsten worden gelaten. Doch [missing] winsten zijn belast op een wijze, die vroeger ongekend was en zijn reeds [missing?] verminderd, doordat in veel gevallen bij verhoging van grondstoffenprijzen de [missing?] prijzen der producten niet mochten worden verhoogd, [missing]ieel onze loon- en

prijspolitiek wordt en werd beheerst door de verwachting, dat er na de oorlog een sterke daling van de prijzen zou plaatsvinden. Dat ogenblik is later gekomen dan wij dachten, maar de kentering op de wereldmarkt is thans duidelijk te zien. Juist nu zal blijken, dat Nederland, door de touwtjes van het economische leven strak te houden, wijs heeft gehandeld Wij moeten bedenken, dat wij, ook als wij het heft in handen hadden, [missing] willekeurig onze uitgaven zouden kunnen verhogen, net zo min als Cripps Engeland dat kan. Met andere woorden, ook dan zouden wij niet veel meer voedsel en kleding kunnen importeren of maken en tegelijk nog meer huizen bouwen. De deviezenschaarste zou blijven. Het kiezen tussen dingen, die wij allen graag zouden hebben maar ons niet alle zouden kunnen aanschaffen, zal blijven.

Laat ons reëel blijven, zo gaat Drees verder, en kijken naar het goede figuur dat ons land slaat te midden van de andere landen. Dan blijkt, dat wij [missing: op?] allerlei gebied buitengewoon goed zijn gevorderd en hierbij kan men denken aan de meest verscheidene zaken van het wonderbaarlijke technische herstel tot het verbluffend lage sterftecijfer toe. Er werden sociale voorzieningen bereikt, die voor de oorlog ondenkbaar waren. De consumptie van sommige voedingsmiddelen is hoger dan zij ooit is geweest. De loontrekkende bevolking heeft een groter deel gekregen van de nationale koek. Ondertussen groeide Nederland met een millioen inwoners in een periode, waarin bijv. Belgie er slechts 50.000 eters bij kreeg.

Wij staan, aldus besluit Drees, nog voor een zware taak, die pas ten volle [missing] worden vervuld, wanneer wij met behoud van de vrijheid van geest en voldoende bewegingsvrijheid in het economische leven, er in slagen om op basis van de socialistische gedachte de Nederlandse economie zo te richten, dat welvaart en werkgelegenheid zo doelmatig mogelijk worden bevorderd.

Wij zullen de ontwikkeling in het kader van het Atlantisch Pact, de Marshall hulp en de Benelux moeten zien te combineren met onze socialistische plannen. Daar liggen onze mogelijkheden. En dan pas zullen wij tegen de grote taak die voor ons ligt, opgewassen zijn! (Langdurig applaus.)